

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
CEZARY BANASIŃSKI**

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 05 lutego 2004 r.

RLU – 61 – 88/03/EW

Decyzja RLU Nr 9/2004

Na podstawie art. 100b ust. 1 w związku z art. 43 ust. 1 i 2 pkt 1a i art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 18 poz. 172)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

odmawia się wszczęcia postępowania administracyjnego na wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w H. w sprawie stwierdzenia stosowania przez Państwowy Zakład Ubezpieczeń S.A. Oddział w H. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez naruszenie obowiązku udzielania konsumentom pełnej, rzetelnej i prawdziwej informacji przy zawieraniu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej tj. naruszenia art. 23a ust. 2 cytowanej wyżej ustawy.

Uzasadnienie

Do Delegatury UOK i K w L. wpłynął wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w H. o wszczęcie postępowania w sprawie uznania działań stosowanych przez PZU S.A. Inspektorat w H. za praktykę naruszającą

zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o świadczonych usługach. Zdaniem Rzecznika umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) odsyła konsumenta w swoich zapisach do ogólnych warunków ubezpieczenia, a Inspektorat w H. nie posiada takiego rozporządzenia, nie jest ono wywieszane w widocznym miejscu dla konsumentów, nie posiadają go także do wglądu pracownicy tego Inspektoratu. Z tych względów, co wyżej, konsumenci nie mają możliwości zapoznania się z istotnymi warunkami umowy np. terminem i trybem wypowiedzenia umowy.

W tym celu postanowiono wszcząć postępowanie wyjaśniające, celem ustalenia czy stosowane wzory umów są takie same dla wszystkich Inspektoratów PZU S.A. w Polsce i czy konsumenci mają możliwość zapoznania się z istotnymi warunkami dotyczącymi zawieranej przez nich umowy ubezpieczenia.

Przeprowadzono badanie rynku w tym zakresie, występując do wszystkich Oddziałów PZU S.A. w Polsce o przesłanie informacji dotyczących stosowanych wzorów umów i wskazania możliwości zapoznania się konsumentów z istotnymi ich warunkami, które nie zostały zawarte w zawieranej umowie z PZU S.A.

W odpowiedzi na to badanie Oddziały PZU S.A. poinformowały, że Centrala PZU S.A. w Warszawie udzieli odpowiedzi na zapytania Prezesa UOK i K, gdyż w całym przedsiębiorstwie funkcjonują takie same zasady postępowania odnośnie treści i formy zawieranych umów z konsumentami.

W piśmie z dnia 23 stycznia 2004 r. Centrala PZU S.A. w Warszawie wyjaśniła, co następuje:

1. Wzory umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, opracowywane są przez Centralę PZU S.A. i jako ustalony standard stosowane są przez wszystkie inspektoraty PZU.
2. Zasady zawierania i wykonywania umów obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych określa ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 poz. 1152), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2004 r., zastępując w tym przedmiocie obowiązujące do końca 2003 r. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody wyrządzone w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26 poz. 310).
3. Przepisy powołanej ustawy, podobnie jak przepisy rozporządzenia, szczegółowo regulują zakres i warunki umowy ubezpieczenia, termin jej zawarcia i rozwiązania i w związku z tym wydawanie ogólnych warunków ubezpieczenia było bezprzedmiotowe.

4. Zasady i warunki ubezpieczenia OC pojazdów mechanicznych, określone w ustawie wskazanej wyżej, nie stanowią ogólnych warunków ubezpieczenia w rozumieniu zapisu art. 812 § 1 kodeksu cywilnego, zakład ubezpieczeń nie ma zatem obowiązku doręczania klientom przed zawarciem umowy ubezpieczenia tekstu aktu prawnego. Obowiązek taki nie istniał także pod rządami rozporządzenia.

5. Wychodząc jednak naprzeciw oczekiwaniom konsumentów nowe druki 4-31-PZU S.A. – 4223 zostały zaopatrzone w informacje o skutkach nie powiadomienia przez ubezpieczającego zakładu ubezpieczeń o wypowiedzeniu umowy, pomimo, że przepisy prawa nie nakładają na PZU S.A. takiego obowiązku.

Z wyjaśnień jakie złożył Inspektorat PZU S.A. w H. wynika, że tekst o.w.u. jest do wglądu u osoby bezpośrednio załatwiającej tę sprawę, jego bezpośredniego zwierzchnika lub Dyrektora Inspektoratu.

Prezes UOK i K ustalił i zważył, co następuje:

Artykuł 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804) stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Naruszenie, o którym mowa musi stanowić „naruszenie określonego obowiązku”, czyli obowiązek taki musiał być nałożony na przedsiębiorcę, któremu zarzuca się stosowanie tej praktyki, albo poprzez określony przepis prawa albo w inny dający się udokumentować sposób.

PZU S.A. stwierdzając w trakcie postępowania wyjaśniającego, że nie miało obowiązku dołączania ogólnych warunków ubezpieczenia do umów zawieranych z konsumentami, gdyż warunki te były ogłaszane wskazało art. 812 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z brzmieniem paragrafu 2 tego artykułu – Jeżeli ogólne warunki ubezpieczenia były ogłaszane lub wyłożone do publicznej wiadomości, zakład ubezpieczeń społecznych może w dokumencie ubezpieczenia bądź tylko powołać się na ogólne warunki, bądź też zamieścić w umowie wyciąg z tych warunków zawierający najbardziej istotne postanowienia, podając, gdzie warunki te zostały ogłoszone lub wyłożone do publicznej wiadomości. Zatem w odniesieniu do tego rodzaju ogólnych warunków umowy ubezpieczenia zakład ubezpieczeń może się ograniczyć albo do powołania się na ogólne warunki albo do zamieszczenia w dokumencie ubezpieczenia wyciągu z tych warunków oraz powinien podać, gdzie warunki te zostały ogłoszone lub wyłożone do publicznej wiadomości.

Obecnie zasady zawierania i wykonywania umów obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych określa ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim

Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124,poz. 1152), która weszła w życie z dniem 01 stycznia 2004 r., zastępując dotychczas obowiązujące w tym zakresie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody wyrządzone w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26 poz. 310).

Przepisy powołanej wyżej ustawy, jak i przepisy wcześniej obowiązującego rozporządzenia, szczegółowo regulują zakres i warunki umowy ubezpieczenia, termin jej zawarcia i rozwiązania i w związku z tym wydawanie ogólnych warunków ubezpieczenia jest bezprzedmiotowe, gdyż w praktyce rolę takich warunków spełniają przepisy ustawy, a wcześniej rozporządzenia, jako akty powszechnie obowiązujące. Skoro są to akty powszechnie obowiązujące, ogłaszane w Dzienniku Ustaw, ustawodawca przyjmuje, że istnieje możliwość zapoznania się z ich treścią, są one powszechnie dostępne. Dodatkowo potwierdza ten fakt zapis paragrafu 2 artykułu 812 Kodeksu cywilnego, gdzie przewidziano fakultatywny obowiązek dla zakładu na zawarcie w umowie ubezpieczenia zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia.

Z dokumentów sprawy wynika, że akty prawne zawierające zapisy będące przedmiotem wniosku Powiatowego Rzecznika Konsumentów były do wglądu w siedzibie Inspektoratu w H. i mogły być udostępnione konsumentowi, przed podpisaniem umowy. Konsument zapoznając się z proponowaną mu przez PZU S.A. umową ubezpieczenia także powinien dołożyć staranności i jeżeli uważał, że umowa nie zawiera istotnych dla niego zapisów mógł zawrócić się do ubezpieczyciela o wyjaśnienie i okazanie stosownych dokumentów.

Tym samym skoro przepisy prawa nie nakładają na PZU S.A. obowiązku umieszczania w umie zapisów stanowiących ogólne warunki ubezpieczenia nie podstaw do czynienia temu przedsiębiorcy zarzutu naruszenia art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ... , gdyż postawiony zarzut musiałby dotyczyć naruszenia obowiązku, a taki na ubezpieczycielu nie ciążył.

Istotne w tej sprawie jest także to, że PZU S.A. chcąc zapewnić lepszą ochronę konsumentom wprowadziło od dnia 01 stycznia 2004 r. nowy wzór umowy ubezpieczenia, który wzbogacony został o informacje o skutkach nie powiadomienia przez ubezpieczającego zakładu ubezpieczeń o wypowiedzeniu umowy. Tym samym konsumenci zostali dodatkowo poinformowani o przysługujących im prawach.

Art. 101b stanowi, że Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, odmówić wszczęcia postępowania, jeżeli z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika w sposób oczywisty, że zbiorowe interesy konsumentów nie uległy naruszeniu. W tym przypadku przepis art. 85 ust. 1 ustawy o ochronie... stosuje się bezpośrednio.

Skoro przeprowadzone w tej sprawie postępowanie wyjaśniające nie potwierdziło, że PZU S.A. naruszyło obowiązek udzielania konsumentom rzetelnych, prawdziwych i pełnych informacji o świadczonych usługach należało orzec jak sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie... w związku z art. 479²⁸§ 2 kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Konsumentów terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L.

Otrzymują :

1. PZU S.A.
2. PZU S.A.
Inspektorat w H.
3. Powiatowy Rzecznik Konsumentów w H.

Decyzja została podpisana z upoważnienia Prezesa UOKiK przez dyrektora Delegatury UOKiK w Lublinie – Ewę Wiszniowską